

Kas notiek

bērnu seksuālas izmantošanas prevencijas lauciņā?

Kopsavilkums no "Centrs Dardedze" rīkotās ekspertu padomes 06.09.2023.

Labklājības ministrija:

- Atbilstoši Noziedzības novēršanas padomē nolemtajam uzsākts darbs pie vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanas un apkarošanas **plāna 2024.-2029. gadam**.
- **16. novembrī** tiek plānota ikgadējā vardarbības tematikai veltītā konference "Starpinstitucionāla sadarbība: visaptveroša pieeja dzīvei drošībā", kura tiek rīkota sadarbībā ar biedrību "Skalbes" un notiks Iekšlietu ministrijas telpās. Plānota arī sabiedrības informēšanas kampaņa tēmas aktualizēšanai.

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija:

- Sadarbībā ar IZM izveidotas **vadlīnijas** (algoritmi) vardarbības novēršanai skolas vidē.
- VBTAI **23. oktobrī** plāno konferenci "Investīcija bērnos šodien – labklājīga sabiedrība nākotnē" Saeimas telpās.
- Novembrī kopīga komunikācija sadarbībā ar "Centrs Dardedze".

Tieslietu ministrija:

- Drīzumā izsūtīs **rekomendāciju tabulu** par Eiropas Padomes Konvencijas par bērnu aizsardzību pret seksuālu izmantošanu un seksuālu vardarbību komitejas (Lansarotes komiteja) Otrās novērtēšanas kārtas īstenošanas Ziņojumu "Bērnu aizsardzība pret seksuālu izmantošanu un seksuālu vardarbību, ko veicina informācijas un komunikāciju tehnoloģijas (IKT)". (Ziņojums latviešu valodā visiem izsūtīts š.g. sākumā.) Ziņojumā ir izteiktas rekomendācijas gan visām dalībvalstīm kopumā, gan arī atsevišķas rekomendācijas, kas ir izteiktas tieši Latvijai.
- Viens no ieteikumiem – jāpāriet no "bērnu pornogrāfijas" uz apzīmējumu "**bērnu seksuālu izmantošanu saturošs materiāls**". Vienlaikus sadarbībā ar Iekšlietu ministriju būtu pārskatāms arī Pornogrāfijas ierobežošanas likums.

Dardedze

- Lansarotes komiteja ir uzsākusi Trešo novērtēšanas raundu "Bērnu aizsardzība pret seksuālu izmantošanu uzticības lokā: tiesiskais regulējums". Pašlaik tiek apkopotas un sagatavotas Latvijas atbildes, kas septembra beigās jānosūta komitejai.
- Par Cietušo direktīvas grozījumu – pašlaik tiek izvērtēts EK izstrādātais projekts un tiek izstrādāta nacionālā pozīcija.

Izglītības ministrija:

- Kontekstā ar vardarbības novēršanas algoritmu izstrādi tiek plānoti papildinājumi jaunajos MK noteikumos nr. 474. "Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos".
- **Ziņojums** par emocionālas un fiziskas vardarbības novēršanu skolas vidē vēl top.

Veselības Ministrija:

- Īstenota informatīvā **kampaņa** "[Cik brīvi tu runā seksa valodā](#)". Kampaņas mērķis – izglītēt sabiedrību par seksuālo veselību un reprodukciju, attīstīt prasmes runāt par seksu un seksualitāti (bērniem, vecākiem, speciālistiem sarunās ar bērniem):
- Turpinās **apmācības** skolām par ņirgāšanās novēršanas vadlīnijām.

Iekšlietu ministrija:

- Bērnu lietu sadarbības padomē izveidota īpaša apakšgrupa ar mērķi un uzdevumu saskaņot ar bērniem saistītu **speciālistu profesionālās pilnveides programmas**. 11. septembrī notika pirmā tikšanās reize, kad saskaņoti 24 un 40 akadēmisko stundu modeļi, bet saturs tiks saskaņots nākamajās tikšanās reizēs.

Valsts policija:

- Uzsāktas sarunas ar IZM par modrības veicināšanas pasākumiem par **seksuālo vardarbību sporta pasākumos** (nometnēs u.c.), ietverot speciālas aktivitātes treneriem/sporta pedagogiem u.c.

Dardedze

Valsts Probācijas dienests:

- **23. novembrī** notiks ikgadējā VPD konference speciālistiem, kuri strādā ar personām, kas veikušas dzimumnoziegumus.
- Novembrī leslodzījuma vietu pārvalde veidos **kampaņu** par atbalsta tālrūni (gan potenciālajam noziedzīgā nodarījuma veicējam, gan šīs personas līdzpilvēkiem, gan speciālistiem, kuri strādā ar šīm personām) – ESF projekta ietvaros, sadarbībā ar biedrību “Skalbes”. Pilotprojekts uz vienu mēnesi.
- Mājaslapā <https://www.stopitnow.org/> veido šķirkli latviešu valodā personām, kuras izjūt tieksmi seksuāli izmantot nepilngadīgas personas un personām, kuras ir veikušas noziedzīgu nodarījumu.

Tiesībsargs:

- Vasarā publicēti rezultāti 2022./2023.gada **pētījumam** “[Mācību pieejamība vecākiem par nevardarbīgām bērna disciplinēšanas metodēm pašvaldībās](#)”.
- Notiek pēcpārbaude par dzimumnoziegumu pret bērnu **izmeklēšanas ilgumu**, saistībā ar atsevišķiem gadījumiem.

Papardes zieds:

- Sadarbībā ar SKDS veikts **pētījums** par pedagogu gatavību pasniegt bērniem un jauniešiem tēmas saistībā ar seksuālo un reproduktīvo veselību, [rezultāti šeit](#).
- VBTAL darbiniekiem notikušas **mācības** par “Papardes zieds” adaptēto bērnu un jauniešu seksuālas uzvedības karogu sistēmu.
- Tiek piedāvāta **jauna nodarbība** “Vardarbība pāru attiecībās”, kuras mērķis ir sniegt jauniešiem prasmes izvērtēt veselīgas un neveselīgas attiecības, apzinātas un brīvas piekrišanas sniegšanu, kā arī atpazīt vardarbīgas situācijas un zināt, kā rīkoties.

Latvijas Drošāka interneta centrs:

- Šobrīd fokusējas uz mācību moduļu izstrādi par **digitālajām prasmēm un medijpratību**.
- Turpina skolās bērniem vadīt nodarbību “**Drošība internetā**”, kur saturā ir iekļautas tēmas – privātums sociālajos tīklos, saziņa ar svešiniekiem, sekstings un kailfoto sūtīšana, pavadināšana internetā, kibernobings, kur vērsties pēc palīdzības utt.

Dardedze

Centrs Dardedze:

- Maijā stājās spēkā BTAL grozījumi, kas definē visu seksuālo pāridarījumu pret bērnu "jumta" terminu – 1.pantā vardarbības definīcijā "seksuāla vardarbība" tika aizstāta ar "**seksuālu izmantošanu**", bet 10. punkts tiks izteikts jaunā redakcijā.
- **4. oktobrī** sadarbībā ar Labklājības ministriju un VBTAI rīkosim darba konferenci – diskusiju "Būt uz vienas lapas reaģēšanā uz bērnu seksuālas izmantošanas gadījumiem".
- **Novembrī** rīkosim izglītojošu kampaņu ar mērķi informēt vecākus – kas ikvienam vecākam būtu jāzina par bērnu seksuālas izmantošanas riskiem, lai varētu bērnus labāk pasargāt.

